

Natuurlijk Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT

NatuurlijkDelfland@knnv.nl
www.knnv.nl/afdelingDelfland
facebook: KNNV-afdeling-Delfland
instagram: knnvafdelingdelfland
Youtube: [klik hier](#)

Nieuwsbrief 264 15 oktober 2024

Natuurlijk Delfland

Natuurlijk Delfland staat voor samenleven met de natuur

Het werkgebied omvat de gemeenten Westland, Midden-Delfland, Delft, Rijswijk, Ypenburg-Leidschenveen (Den Haag), Pijnacker-Nootdorp en Lansingerland.

Afdeling van de Natuurvereniging KNNV

VOORUITBLIK

Rubriek Lief en Leed

Leden die een geboorte meemaken, gaan trouwen, ziekenhuis opname, overledene in de directe kring. Stuur een bericht voor deze rubriek.

Brandende vraag aan nieuwsbrieflezers die nog geen lid zijn

Natuurlijk Delfland heeft zo'n 520 leden en 2650 wekelijkse nieuwsbrieflezers! De vraag aan de nieuwsbrieflezers die nog geen lid zijn is.... Lieve mensen, wordt het niet eens tijd om lid te worden?! Speciaal voor de twijfelende lezer hebben we een lucratief eindejaar voorstel: Word nu voor slechts €8,- lid van Natuurlijk Delfland. Steun ons hiermee en doe van 1 oktober t/m 31 december 2024 gratis mee met alle activiteiten die georganiseerd worden, bijvoorbeeld met excursies en lezingen. Na 31 december loopt je proeflidmaatschap af, maar we hopen natuurlijk dat je het zó leuk vindt (of nuttig) dat je het in het nieuwe jaar naar

een jaarlidmaatschap zal omzetten.

Scan de QR code om lid te worden en vermeld in het (laatste) veld 'opmerkingen':

PROEFLIDMAATSCHAP.

Jaarthema 2024: Schoner water

Soort van het seizoen Zomer: ijsvogel

Kijk in oktober tot en met december uit naar prachtige vogel; maak foto's en meld deze via natuurlijkdelfland@knnv.nl; vermeld plek waar je ze gezien hebt.

Wij publiceren deze in onze Nieuwsbrief. Je kan ze ook rechtstreeks bij waarneming.nl melden.

Het Soort van het seizoen is één van de activiteiten in ons jaarthema Schoner water, [klik hier](#) voor de informatiebrief.

19 oktober, 10.00 – 12.30 uur, wilgenknotten

Natuurlijk Delfland knot op de volgende plekken: Abtswoude, Biesland, Maasland, TU-wijk, Vlaarding en Westland.

Geef je op via natuurlijkdelfland@knnv.nl en vraag om een aanmeldingsformulier. Het is heerlijk om met een groep de wilgen te knotten, de wind in je haren te voelen, de zaag door het hout te horen en voelen gaan en in de pauze met elkaar gezellig kletsen.

Nieuwe mensen krijgen uiteraard en instructie hoe je veilig wilgen knot. Voor gereedschap, koffie en koek wordt gezorgd. Trek wel stevige schoenen en kleding aan.

Bij regen of te harde wind gaat het niet door.

20 oktober, 13.00 – 15.00 uur, excursie schelpen en aanspoelsels

Verzamelen bij de strandopgang Molenslag op de kruising Zandmotorpad, dus na de parkeerplaats even doorlopen tot de strandopgang. Let op, in de zomermaanden is betaald parkeren.

Tussen Monster en Ter Heijde zoeken naar schelpen en aanspoelsels op het Groene Strand Zandmotor. Na afloop bekijken en bespreken we de vondsten met elkaar bij een strandtent.

Het is gezellig en leerzaam om met elkaar langs het strand te zoeken naar wat er ligt, het is elke keer weer een verrassing. De vondsten geven inzicht in de kwaliteit en veranderingen van het zeeleven.

De Zandmotor is een plek die wereldwijd de aandacht trekt door de kunstmatige uitbreiding van een stuk kust en de natuurlijke ontwikkeling die er plaatsvindt. Het Zuid-Hollands Landschap beheert de Zandmotor, de gemeente Westland maakt activiteiten mede mogelijk en Natuurlijk Delfland coördineert en organiseert de nodige activiteiten rond de Zandmotor Groene Strand. Deze activiteit is een onderdeel van het landelijke Strandaanspoelsel Monitoring Project (SMP) dat door stichting Anemoon wordt gecoördineerd. Na afloop drinken we wat, voor eigen kosten.

Opgeven bij medewerkernatuurlijkdelfland@gmail.com

Elke donderdag, 11.05 uur, omroep Delft

Geert beantwoordt vragen over Natuurlijk Delfland. Luister mee [klik hier](#)

Landelijke Nieuwsbrief

Onze landelijke vereniging geeft een Nieuwsbrief uit.

Als je deze wilt ontvangen ga naar <https://knnv.nl/>

Rol naar beneden en vul na deze regel je gegevens in:

Op de hoogte blijven? Schrijf je nu in!

Waar is Natuurlijk Delfland actief?

Natuurlijk Delfland heeft een groot werkgebied. Sommige dingen doen we overal, maar andere ook bij jou om de hoek.

[Klik hier](#) dan zie je waar we actief zijn

Tuintip: Welke bloembollen poten in oktober?

Tulpen, narcissen, hyacinten, krokussen, anemonen, alliums en andere vroege bloeiers moeten in oktober worden geplant.

Sterrenhemel

woensdag 16 oktober

06.33: Tot de ochtendschemering zijn van de grote Jupitermanen alleen Europa en Callisto zichtbaar.

donderdag 17 oktober

02.51: De Maan staat in het perigeum; het punt van zijn baan om de Aarde dat het dichtst bij de Aarde ligt. De afstand tussen de Aarde en de Maan bedraagt 357.175 km. Door de geringere afstand lijkt de Maan nu groter aan de hemel te staan dan gemiddeld. De Maan is wassend, voor 100% verlicht en hij is vrijwel de gehele nacht zichtbaar; 's avonds in het (zuid)oosten en tegen de ochtend in het westen of zuidwesten.

13.26: Het is Volle Maan. De Maan staat vrijwel precies tegenover de Zon aan de hemel. We zien hierdoor de Maan vrijwel de hele nacht, en de verlichte kant van de Maan is naar de Aarde gekeerd. Hoewel de Maan als geheel op dit moment erg goed te zien is, zijn er weinig details op de Maan zichtbaar.

vrijdag 18 oktober

Het is een goed moment in het jaar om het de Driehoeknevel te zien. Driehoeknevel is te vinden in het sterrenbeeld Driehoek, heeft een magnitude van 5,7m en zijn schijnbare afmeting bedraagt 62,0'. Het object komt om 16.09 uur op, gaat om 10.46 uur onder en staat om 01.30 uur in het hoogste punt aan de hemel, op 69° boven de horizon.

22.10: In de nacht van 18 op 19 oktober is een overgang van de Jupitermaan Io en van Io's schaduw over de planeetschijf van Jupiter in zijn geheel te zien. Om 22.10 uur zien we het begin van de schaduwovergang wanneer Io's schaduw op het oppervlak van Jupiter verschijnt, en duurt tot 1.27 uur, op het moment dat Io de Jupiterschijf weer achter zich laat. In de tussentijd is waar te nemen hoe Io voor de Jupiterschijf verschijnt (om 23.16 uur) en Io's schaduw het Jupiteroppervlak weer verlaat (om 00.21 uur).

maandag 21 oktober

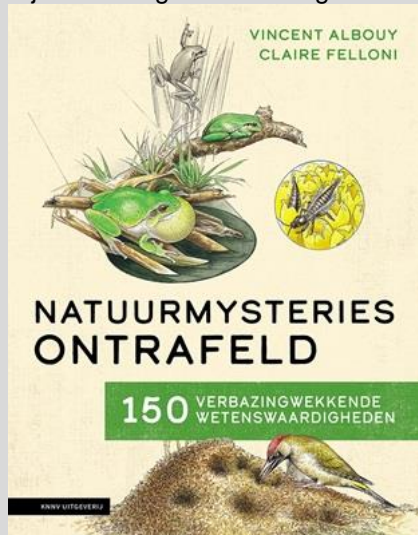
00.18: Vannacht zijn overgangen van Europa en haar schaduw over de planeetschijf van Jupiter in zijn geheel te zien. Om 0.18 uur zien we het begin van de schaduwovergang wanneer Europa's schaduw op het oppervlak van Jupiter verschijnt, en eindigt om 4.59 uur, wanneer Europa de schijf van Jupiter weer verlaat. Tussen beide gebeurtenissen in is waar te nemen hoe Europa de schijf van Jupiter betreedt (02.28 uur) en Europa's schaduw het Jupiteroppervlak weer verlaat (om 02.50 uur).

04.59: Tussen 4.59 en 7.40 uur staan alle Galileïsche manen ten westen van Jupiter. Vanaf Jupiter gezien zijn dat Europa, Io, Ganymedes en Callisto. Jupiter staat op een hoogte van 57° boven de zuidwestelijke horizon en de planeet is gemakkelijk te vinden. De Zon staat 18° onder de horizon en het is donker. Voor het waarnemen van de manen van Jupiter is een stabiele verrekijker voldoende.

07.45: De Maan staat 5,2° ten noorden van Jupiter (-2,6m), in het sterrenbeeld Stier. De dichtste nadering vindt om 11.24 plaats, in de Lage Landen op een hoogte van 16°, maar bij daglicht. De samenstand is te zien rond 7.45 uur. Het tweetal staat dan boven de westzuidwestelijke horizon, op een hoogte van ongeveer 48°, 5,5° van elkaar vandaan. De Zon staat slechts 5° onder de horizon. De Maan is voor 81% verlicht.

Groene winkel

Onder andere het verkoopadres van de KNNV Uitgeverij en de Jeugdbondsuitgeverij
Bij KNNV uitgaven ontvangen leden 10% korting, bestel via natuurlijkDelfland@knnv.nl

Natuurmysteries ontrafeld -

150 verbazingwekkende wetenswaardigheden over de natuur door Vincent Albouy; geïllustreerd door Claire Felloni, Prijs € 29,95
Op wandelingen in de natuur kom je soms gekke dingen tegen. 'Natuurmysteries ontrafeld' beschrijft 150 natuurfenomenen, uit zowel de planten- als dierenwereld. In elk seizoen is er veel te ontdekken en te beleven. Wat doen mieren toch steeds bij die bladluizen, waarom zitten er gaatjes in sommige zaaddozen van de gele lis, en hoe komt het dat een klimop verschillende soorten bladeren heeft? Deze en vele andere vragen komen aan bod. Elk onderwerp komt in beeld met verfijnde illustraties, vergezeld van korte teksten die deze natuurfenomenen verklaren.

TERUGBLIK: Waarnemingen

Waarnemingen

Ook waarnemingen zonder foto's blijven welkom.

Wij gaan er vanuit dat je je waarneming zelf meldt via www.waarneming.nl

Nb. De afspraak in de vogelwereld is dat foto's met nesten en eieren niet worden gepubliceerd om ze niet te verstoren. We zullen dus alleen de waarneming in de Nieuwsbrief opnemen.

06/10, dwarsbandkakerlak, Aad van Uffelen

In ons huis, een kakkerlak; een vrouwtje met eipakket. 1,5 cm groot zonder de sprieten). Een dwarsbandkakerlak, *Planuncus tingitanus s.l.*

Het is een soort die zich recent succesvol in ons land heeft gevestigd en vooral in tuinen te vinden is. Binnen in huizen komen ze af en toe verdwaald voor, maar daar zullen ze geen populaties vormen.

Bron: mijn contact met Aglaia Bouma, Naturalis

8/10, tamme kastanje, Delfgauw, Bart Hendriks

8/10, fuut, Delfgauw, Bart Hendriks

12/10, **hondsbeursjesgalmug**, Marian Barendtszen

9/10, woensdagavond vanaf IKEA richting Delft, Bruun van der Steuijt

9/10, begin van de avond op het Gasthuispad in de Woudse polder, Gedi van Nieuwkerk

9/10, begin van de avond, Gasthuispad in de Woudse polder, Gedi van Nieuwkerk

9/10, regenbuien op komst richting Vlaardingen, Lia Claus

9/10, **viervlekkapoentje**, Delft, Willemein Poot

Het is een behaard lieveheersbeestje 1,5-2,5 mm "groot" met zwarte dekschilden en op elk dekschild twee oranje-rode vlekken. Ze worden voornamelijk op klimop aangetroffen.

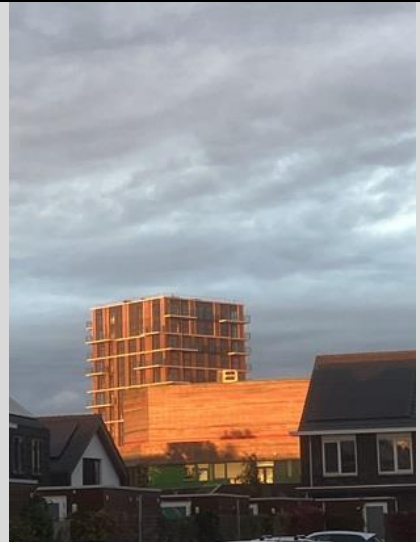
9/10, **buizerd**, Hilde Willems

9/10 19.12.uur, ondergaande zon richting Schipluiden, Lia Claus

10/10, niet overal is de onderwatervegetatie verdwenen, in het Rietveld in Delft kwam ik heel veel **waterpest** en **grof hoornblad** tegen, Cor Nonhof

12/10, avondzonsondergang licht gebouw aan, Delfgauw, Bruun van der Steuijt

12/10 7.45 uur, heel even te zien zonsopgang, Delfgauw, Bruun van der Steuijt

12/10, herfst kondigt zich aan met prachtige kleuren, Delfgauw, Bruun van der Steuijt

Jos op pad, week 40 – 41, Jos van Koppen

Vanaf 29 september tot heden 13 oktober heb ik een aantal leuke waarnemingen gefotografeerd. Bij het Van Weerden Poelmanpad zag ik op het ILSY-plantsoen een **stinkparasolzwam**. Geen grote paddenstoel in dit geval. Verder waren twee heidelibellen aan het paren boven de sloot bij het bedrijventerrein.

Een leuk gezicht met op en neer vliegende **heidelibellen** tot vlak boven het water en dan weer omhoog.

Aan het begin van mijn joggingroute bleken bij het Castrop Rauxelpad/Brasserskade **mollen** de

aarde omhoog gewerkt te hebben. Ook verder op de route waren nieuwe molshopen te zien. Vandaag zag ik vanaf mijn balkon een **kraai** rustig op een tak zitten temidden van de bladeren van de lindeboom, die al volop aan het verkleuren was: de herfst is begonnen.

stinkparasolzwam

heidelibel tandem

kraai

In Delfgauw was naast het fietspad **clematis** bezig met de vruchtvorming.

Deze week verder de bijzonder interessante lezing van Hans Zweekhorst over Botswana bezocht in het kader van de 6 natuurlezingen waar ook Natuurlijk Delfland aan bijdraagt.

Ook bij het wetenschapsweekend op 6 oktober in het Melarium een bijdrage geleverd met microscopische bewegende beelden van **regenwormen**.

verse molshopen

clematis

TERUGBLIK: Activiteiten

In onze Kennisbank zijn twee rapporten verschenen:

- het achtste rapport over de Poelzone in 's-Gravenzande. [Klik hier](#)
- Het tweede rapport over de monitor Delflandsedijk. [Klik hier](#)

8 oktober, heideschape in hun schaapskooi

De Drentse heideschape op Boomgaard Veelust liggen heerlijk in hun schaapskooi. Foto Jantine Pol.

8 oktober, 14.00 –16.00 uur, bestuursvergadering, Melarium

Het belangrijkste punt waren de jaarstukken; deze willen we zeer sterk bekorten om ze leesbaarder en overzichtelijk te maken.

9 oktober, nieuwe actieboarden Duinvallei Watergat, Monster

Aan de Rijnweg in Monster zijn aan de rand van Duinvallei Watergat actieboarden neergezet. De boarden zijn vernieuwd door omwonende Edwin van Gaalen. Ze staan er weer prachtig bij.

Tekst: "Groen Hart voor Watergat. Hier natuur voor behoud van de Duinen."

Bewonersorganisatie Monster-Noord protesteert hiermee tegen de bouw van 130 villa's in deze duinvallei. Zie foto Rick Sterker.

10 oktober, 20.00 – 22.00 uur, Botswana, Natuurschuur

Voor een overvolle zaal (37 stoelen bezet) vertelde Hans Zweekhorst over zijn reis in Botswana, een land zo groot als Frankrijk. We zagen veel roofdieren op beelden met interessante weetjes over hun gedrag en ook uiteraard kuddedieren zoals antilopen. In het laatste gedeelte kwamen beelden van de vogelrijkdom aan bod.

10 oktober, 10.00 – 12.00 uur, paddenstoelen

Geen impressie en foto ontvangen

10 oktober, 16.00 – 20.00 uur, Westland Doet Duurzaam, inspiratiemarkt Naaldwijk

Natuurlijk Westland heeft op de inspiratiemarkt Westland doet duurzaam gestaan.

Vele gesprekken gevoerd, diverse bezoekers zouden zich als kennismakingslid opgeven en diverse contacten gelegd waar we verder mee gaan. Dus het was een geslaagde bijeenkomst; er stonden 40 organisaties; ook waren er lezingen o.a van Helga de Leur over het klimaat en AI.

10 oktober, inventarisatie muurflora Delft centrum

klein glaskruid, Hooikade

Tripmadam, Hooikade

De inventarisatie van de muurflora in Delft centrum is nu klaar met als laatst leuke vondst **klein glaskruid** in de haven van Delft. Nu de TU-wijk nog, Cor Nonhof

12 oktober, 10.00 – 12.00 uur, startbijeenkomst melden Japanse duizendknoop

De mensen die zich hadden aangemeld waren op tijd aanwezig in het NME-centrum De Natuurtuin Rijswijk. Na een korte inleiding over Natuurlijk Delfland en de aanleiding gaf de gemeentelijke groenbeheerder een toelichting over de aanpak van het groenbeheer; waarbij cijfers over het groen een zeer belangrijk onderdeel zijn, want hierdoor is het bekend hoeveel groen typen er zijn, in aantal en oppervlakte.

Nadat een ieder was aangemeld op de gemeentelijke app om Japanse duizendknoop te melden is er geoefend met fictieve meldingen. Bij het afscheid sprak ieder zijn of haar waardering uit over deze bijeenkomst en de toelichting van de

groenbeheerder. Een ieder ging naar huis om de Japanse duizendknoop via de app te melden.

Belangstellenden die ook willen meedoen kunnen zich nog aanmelden: natuurlijkdelfland@knnv.nl

12 oktober, padden bij Duinvalkei Watergat

Bij Duinvallei Watergat in Monster zijn opnieuw padden uit de straatkolken gehaald. Van de 46 kleine padjes waren er helaas al 4 dood. Ook een grote pad kon worden gered. In goed overleg met de gemeente worden hulpmiddelen in de straatkolken geplaatst waardoor de padjes er zelf uit kunnen klimmen. Zie foto's Aad Verbeek.

12 oktober, haal de padden uit de put

Aan de paddenteams is een oproep gedaan om de putten te controleren of daar padden inzitten. De teams waar putten aanwezig waren hebben de putten gecontroleerd; niets gevonden.

12 oktober, lezing Hoe

In het restaurant Te Werve heeft Geert deze lezing gegeven aan de leden van Probus, een mannenvereniging die vriendschap en steun aan elkaar verlenen. Er was grote belangstelling voor het onderwerp. Een belangrijke vraag was of we iets met de landbouw doen? Ja was het antwoord we hebben een warme relatie met de agrarische natuurvereniging Vockestaert en inventariseren diverse natuurwaarden bij een glastuinder.

14 oktober, kroos scheppen

Er is weer enthousiast geschept in het Ackerdijkse Bos.

14 oktober, 20.00 – 21.30 uur, programma-avond, zoomlezing

De volgende ideeën werden genoemd en worden verder uitgewerkt voor het eerste kwartaal 2025.

- Een excursie regenwormen
- diverse activiteiten in Lansingerland
- er gaan iets doen met wormhotels en compostbakken
- 28 december van 13.00 tot 15.00 uur een eindejaarsplantenjacht
- 11 januari, Nieuwjaarsreceptie, 14.00 tot 16.00 uur
- 20 februari, programma-avond om de activiteiten voor het 2de kwartaal te verzinnen
- 23 maart 2025, coördinatoren zet deze dag in je agenda

Melarium ons clubhuis

Het Melarium, natuurhuis voor natuur, bijen en kunst; een plek waar je natuur, rust, ruimte en inspiratie vindt. Er zijn twee gebruikers Natuurlijk Delfland (1ste verdieping) en de Imkervereniging Delft (begane grond). Het Melarium is te bereiken via de Thijsseweg 11 in Delft. Hier aan het einde van de Thijsseweg staat het straatnaambord Melariumpad (fiets/voetpad). Na 10 minuten lopen of 3 minuten fietsen zie je het Melarium.

Gebruik bij navigatie, Symbiobrug, Thijsseweg, Delft.

Voor verhuur voor groepen tot tien deelnemers neem contact op met de beheerder van het Melarium, 06 - 13 07 07 14, natuurlijkDelfland@knnv.nl.

[Klik hier voor meer informatie](#)

Als je niet langer op de hoogte gehouden wilt worden stuur een email aan:

nieuwsbrief.delfland-request@knnv.nl?subject=unsubscribe

Verstuur een lege email, zonder daar iets aan te veranderen.

De Nieuwsbrief wordt gemaakt door de volgende personen

Ted Kruithof, verwerken van de inzendingen

Piet Makkes, redactie

Geert van Poelgeest, eindredactie en versturen

En vele personen die in de bijdragen staan.

Het redactieadres is natuurlijkdelfland@knnv.nl zie ook het briefhoofd.

TIPS

Iets voor jou? Bekijk "Kennisdag Boerenlandvogels Zuid-Holland".

[Klik hier](#)

De Papaver wint Steenbreektrofee 2024!

Tijdens de Nationale Groendag in Eindhoven is Duurzaamheidscentrum De Papaver uitgeroepen tot winnaar van de Steenbreektrofee. [Klik hier](#)

Weggoien is zonde! Dit kun je doen met je groenteafval

Hoe dan? [Klik hier](#)

Grashommel is dé bij van Zeeland

Zeldzaam, u hoeft niet naar Zeeland, om te kijken, [klik hier](#)

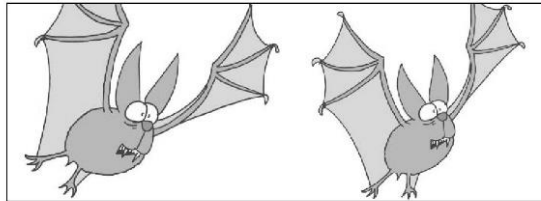
Waterschappen pleiten bij Rijk voor landelijk PFAS-verbod in 2026

[Klik hier](#)

Vogels en mensen in Nederland 1500 - 1920

Een proefschrift, [klik hier](#)

Van ons mag je
ze zien vliegen.

En genieten van de natuur. Of haar bestuderen en beschermen.
Natuurlijk Delfland maakt je wegwijs in de natuur.

Natuurlijk Delfland

delfland.knnv.nl

Kijk voor de activiteiten in het hele kwartaal op onze site

Want het programma wordt regelmatig aangevuld.

[Klik hier](#)

Natuurlijk Delfland is een actieve natuurvereniging.
Geef onze club draagvlak met je lidmaatschap.

[INSCHRIJFFORMULIER](#)

Delen mag

We vinden het fijn als je deze nieuwsbrief deelt met vrienden en bekenden die geïnteresseerd zijn in thema's als natuurstudie, natuureducatie en natuurbescherming in Delfland.